MIHAIL SORBUL

PATIMA ROSIE

COMEDIE TRAGICA IN TREI ACTE

PERSONAJELE

SBILT
CASTRIS
RUDY
TOFANA
CRINA

Actiunea se petrece la Bucuresti, inainte de primul razboi mondial.

ACTUL I

Scena reprezinta un birou salonmare si bogat mobilat. Are trei iesiri, in dreapta,stanga si fund. Tot la dreapta se gaseste o fereastra mare. In fund, cand se deschide usa, se vede scara care urca la etajul al doilea si coboara la parter. La ridicarea cortinei, Tofana, la birou, citeste, rasfoind

un dictionar gros, pe cand Sbilt se plimba plictisit, dand semna de nerabdare.

SCENA 1

TOFANA, SBILT

SBILT (*deschizand repede fereastra*): Tofano ! Fano !...

TOFANA: Lasa-ma !...

Isi vede de citit.

SBILT: Un aeroplan !...

TOFANA (*venind repede la fereastra*): Acuma, iarna ?...

SBILT: A trecut... Adica nici n-a fost.

TOFANA: Mie nu-mi arde de glume de astea tampite...

Trece la masa.

SBILT: Nici mie, fetito, dar am vrut sa te smulg din bratele lui Virgil... Lasa-l in pace, ca-i plicticos, iar cu vremea te tampeste... Crede-ma, vorbesc din experienta.

TOFANA: Sbilt, esti un... !

SBILT: Opreste-te... Esti in stare sa ma faci magar !... Te-ai batjocorii singura... Suntem veri primari... Purcedem de la aceeasi radacina.

TOFANA: De la o vreme ai ajuns un nesuferit !...

SBILT: Mda! De la o vreme incoace ai inceput sa ma iei cam de sus... Asa, un aer de superioritate... Ai dreptate... Eu sunt un fleac... Eu nu-s in anul al patrulea... Nu sunt in ajunul licentei... Pe cand dumneata maine-poimaine... Dar ochelari de ce nu porti ?... Ti-ar da o infatisare si mai pedantesca !... Ce ti-e si cu inelectualele astea !...

TOFANA (*inchizand cartea si dictionarul*): Din pricina ta nu pot sa-mi prepar examenele !...

SBILT: Vreau sa te smulg din bratele celui mai ordinar plagiator !

TOFANA: Dupa tine, Omer nu-i mai cinstit.

SBILT: A furat si el basmele poporului grec, care la randul lui...

TOFANA: Destul ! Numai tu esti singur esti original.

SBILT: Sa crezi ca numai eu, fiindca sunt parintele unei lumi noi !

TOFANA: Uitasem ca lucrezi la un op monumental.

SBILT: De doisprezece ani !

TOFANA: Fara sa fi scris un rand macar.

SBILT: Eu cuget inainte de a scrie si nu cuget dupa ce am scris.

TOFANA: N-ai decat sa cugeti.

SBILT (*aratand spre cap*): Ei, ei !... Cand voi muri se va vedea ce era in el... Dar ce stii tu, fetito ! Imi pare rau ca suntem de acelasi sange... Tu esti o nenorocita, ai mostenit de la bunicul nostru numai partea cea rea a lui. Creierul se vede ca mi l-a lasat mie prin testament... Sbilt a fost un om... Nu-l chema degeaba asa cum il chema. Strasnic hingher. Din pacate n-a avut noroc... Cand sa inainteze si dansul la rangul de gealat, s-a desfiintat pedeapsa cu moartea...

TOFANA (*plictisita, trece la fereastra*): Iar ma tot sacai cu dansul ?... Ispraveste-o... Cred ca nu-i prea mare cinstea sa te tragi dintr-un hingher.

SBILT: Protestez ! Bunicul nostru isi facea meseria cum face adevaratul artist arta pentru arta! El nu se uita la zlotii pe care-i castiga de fiecare cap de caine, ci se topea de fericire la zvacniturile dobitocului sugrumat de Sbilt !...

TOFANA: Destul !...

SBILT: Esti mareata cand te infurii. Intocmai privirile fulgeratoare ale bunicului... Geniul mortii ! Sangele apa nu se face, fetito... Asa, si acum domoleste-te... Eu nu sunt caine...

TOFANA (trece la birou si cautand in poseta ii intinde cativa lei): Poftim !

SBILT: Ce-i asta ?

TOFANA: Ti-o iau inainte... Latri, ca la urma sa sfarsesti prin a-mi cere bani. I-ai si ispraveste...

SBILT (*numarand banii*): Numai trei lei ?

TOFANA:N-am mai mult.

SBILT: Asta-i batjocura. Parca m-ai pus sub interdictie...

TOFANA: Nu uita ca rup de la mine.

SBILT: Ce-mi pasa mie !

TOFANA: Sa-ti pese ! Daca nu-ti place, munceste !

SBILT: Numai dobitoacele muncesc.

TOFANA: Tare as vrea sa stiu ce-o sa te faci fara mine.

SBILT (*compatimitor*): Fetito !... Tu petreci nestiutoare prin lumea asta si nestiinta e intotdeauna mandra. Tu crezi ca eu traiesc pentru ca traiesti tu ?... Nu uita ca sunt cu zece ani mai in varsta decat tine, si deci tu esti aceea care te-ai nascut ca o necesitate a fiintei mele ! In ce cosmografie ai citit ca indata ce dispar satelitii dispare si planeta ?... Acum iti inteleg ifosele tale de superioritate ! Fetito ! Pamantul e o pepiniera de nerozi !

TOFANA: ti-am dat banii ca sa ma lasi in pace... (*Intra Crina.*) Bine c-ai venit sa ma scapi de nebunul asta !

SCENA 2

ACEIASI, CRINA

CRINA (*din usa*): Iar va certati ?... (*Sbilt ingenuncheaza in fata Crinei.*) Ce faci, domnule Sbilt ?!

TOFANA: Ridica-te... Sperii fata !

SBILT: Iata singura fiinta omeneasca in fata careia ma prostern !

CRINA: Domnule Sbilt, te rog !

TOFANA (*ridicandu-l cu sila*): Ai ajuns de nesuferit !

SBILT: Daca tu esti in anul al patrulea, nu uita ca eu pazesc Universitatea de doisprezece ani. Respecta veteranii !

TOFANA: Haide dincolo, Crino !

Se indreapta spre usa din stanga.

SBILT (*apuca pe Crina de mana*): Ramai.

TOFANA: Vii, Crino ?

CRINA: Daca nu ma lasa...

Tofana iese.

SCENA 3

CRINA, SBILT

SBILT: Tu esti geniul meu bun, Crino ! De ce nu stai ?

CRINA: Vrei sa-mi spui ceva ?

SBILT: Fireste, desi imi ajunge doar sa te privesc. Imi place sa ma uit in ochii tai albastri. Sa ma uit lung, lung de tot... Stii de ce-ai venit aici pe vremea asta ?

CRINA: Hotarasem cu Fana sa mergem impreuna la curs.

SBILT: Te-nseli !... Ai venit fiindca ai ascultat de o pornire pe cat de puternica, pe atat de inconstienta. Te-a adus dorinta mea nemarginita de-a te vedea... Asta se cheama telepatie, fetito. Adica, nu fetito, iarta-ma... te cinstesc mult si cuvantul acesta e de dispret !...

CRINA: Ce-o fi facand Fana de nu mai vine ?

SBILT: Se vede ca-si pune palaria si-si inroseste obrajii. (*Pauza. Dupa o clipa de nehotarare:*) Vrei sa mergi cu mine, Crino ?

CRINA: Unde ?

SBILT: In lume...

CRINA: Si ce sa facem ?

SBILT: Apostolat.

CRINA: Apostolat ?

SBILT: Cartea mea... Lumea noua ! Sunt incredintat ca nu-mi este dat sa-mi scriu opera mea cu condeiul, ci cu fapta... Trebuie sa plecam in lume si sa propagam sinuciderea.

CRINA: Sinuciderea ?

SBILT: Sa nu mai ramana un om pe pamantul acesta.

CRINA: Vorbesti serios, domnule Sbilt ?

SBILT: Stii tu de ce oamenii sunt rai ? Stii tu de ce Tofana nu ma cinsteste cum trebuie si nu-si iubeste amantul, desi eu am invatat-o sa buchereasca intaile slove, iar Castris ii da adapost, hrana si imbracaminte, cum neam de neamul ei n-a avut ?... Si eu sunt un ticalos, Crino... Sunt lenes, dar lenes e tot ! Mai sunt si betiv ! Beau... beau foarte mult... Dar nici Fana nu-i vinovata ca nu-i cumsecade, nici eu, precum nimeni dintre oameni nu-i vinovat ca-n loc de adevar scuipa o minciuna, ca-n loc sa dea, fura, iar in loc sa imbratiseze pe aproapele sau, ii sugruma... suntem toti bolnavi... Tot pamantul asta e un spital, daca nu cumva un urias asezamant de... sanatate !

Tofana a aparut de mult in pervazul usii.

SCENA 4

ACEIASI, TOFANA

TOFANA: Ce are a face spitalul cu sinuciderea ?

SBILT: Are, fetito... Daca toata omenirea se distruge, se distruge si germenul degenerarii rasei omenesti.

TOFANA (*rade nervos*): Sanatate fara omenire !

SBILT: Nu te ingriji de asta. Pamantul va avea grija sa creeze a doua oara pe om, si-l va crea...

TOFANA: Ei, si ?

SBILT: Omul primitiv, deci sanatos si la trup si la minte, cu civilizatia mostenita de la raposata omenire, va izbuti sa atinga culmea geniului uman... (*Pauza.*) de ce nu ma intrebati care-i acea culme ?

CRINA: Care ?...

SBILT: Elixirul vietii vesnice !... Nemurirea ! (*Se uita atat la Crina, cat si la Tofana, cu triumf.*) Am zis !

Iese.

SCENA 5

TOFANA, CRINA

TOFANA (*Crinei*): Nu cumva l-ai luat in serios ?

CRINA: Stiu si eu ce sa cred despre varul tau ?

TOFANA: Eu nu l-am luat niciodata in serios... Aiureaza cateodata frumos, si-atata tot... E un original negativ... un geniu pustiu... Si totusi, il iau cateodata si eu in serios... Simt ca inrudirea noastra e mult mai adanca... Mintea lui, inima mea parca sunt surori... Asta tot el a remarcat-o, eu doar am controlat-o si simt ca e adevarata, o simt... Poate din pricina asta, cu toate ca ma scoate din sarite, il iubesc ca pe un frate geaman...

CRINA: Tu esti un suflet de elita, un suflet distins si dominator. Nu va potriviti de fel...

TOFANA: Nu m-ai inteles si nici n-o sa intelegi ce-am vrut sa spun... Ti-ai inchipuit tu vreodata ca eu sunt o femeie ce sufar cumplit de mult ?...

CRINA: Esti bolnava ?

TOFANA (*surazand*): Ei vezi, Crino ?... Ce-ai zice tu daca ai avea un barbat bogat si...

CRINA: ...frumos... Nu poti sa spui ca nu-i frumos.

TOFANA: ...Sa-i zicem si frumos, care sa te iubeasca mult de tot, si sa-ti dea mai mult decat iti trebuieste ?

CRINA: L-as iubi ! Cum sa raspunzi altfel iubirii decat prin iubire ?

TOFANA: Tu vei fi fericita, Crino... Vei muri la nouazeci de ani...

CRINA: Sa dea Dumnezeu... **Asadar nu-l iubesti pe Castris ?**

TOFANA: **Nu.**

CRINA: **Il vei iubi cu vremea.**

TOFANA: **Niciodata.**

CRINA: Si totusi va trebui sa te obisnuiesti cu viata asta.

TOFANA: **Vreau sa-i pun capat.**

CRINA: Uitasem ca peste cateva luni esti licentiata si deci, profesoara. Vei fi fericita atunci... Iti vei castiga singura painea si lumea iti va uita pacatul la care te-a impins nevoia.

TOFANA: esti naiva...

CRINA: La ce te gandesti atunci, Fano ? Doresti o viata mai bogata decat iti poate da Castris ?... Poate vei gasi unul mai bogat !... Nu ma mira... Esti frumoasa !... Si eu te iubesc... Dar daca l-ai gasit, marita-te cu dansul !... Al doilea pacat nu ti s-ar mai ierta.

TOFANA: **Vreau sa fiu fericita si-atata tot ! Asta vreau, si-o vreau cu orice pret**, de-as sti ca-mi vand palaria din cap si ultimul dictionar !

CRINA: Nu zice asa, Fano, tu nu stii ce-i saracia si daca ai stiut-o, ai uitat-o... Tu n-ai fost niciodata pe la mine... Tu nu stii cat de hada e odaita in care imi petrec cei optsprezece ani ai mei... Nici o podoaba pe pereti, nici macar perdele la ferestre... si-i frig... Fac focul, mai mult de rusine, de doua ori pe saptamana... N-ai ide ce placere imi face cand vin la tine. Tu ai trei odai mari si un antreu... Ferestre mari si luminoase, cu doua randuri de perdele; tu ai mobila noua si moale; ce n-as da sa am si eu un fotoliu ! Tu ai covoare si-i cald la tine, asa de cald, incat...

TOFANA: Toate acestea nu pretuiesc nimic.

CRINA: Locuieste la mine trei zile si vei vedea cat pretuiesc.

TOFANA: Daca n-ai fi copila ti-as raspunde rautacios: ia-ti si tu un amant.

CRINA: Vai, Fano !

TOFANA: Iarta-ma, dar eu nu mai sunt copila, mai ales ca as fi putut sa fiu si mama daca as fi vrut ! Eu sunt o intelectuala. Vreau sa-ti spun cu asta ca-mi dau seama ce este viata. Datoria mea e sa stiu cum sa traiesc.

Intra Castris repede, e voios.

SCENA 6

CASTRIS, CRINA, TOFANA

CASTRIS: Sunt fericit ca n-ai plecat inca la curs. Tineam sa te vad chiar in clipa asta. (*Da sa o sarute, Tofana il respinge; zarind pe Crina:*) Ce mai faci, domnisoara Crino ?

CRINA (dandu-i mana): Multumesc, bine, domnule Castris.

CASTRIS: De-ati sti cat sunt de vesel ! Pe cinstea mea, viata e un dar ! Numai prin faptul ca traiesi inseamna ca esti fericit !... Nu-i asa, domnisoara Crino ?...

CRINA: Stiu si eu ?...

CASTRIS: Te mai indoiesti ? Poftim !... Cati ani ai, domnisoara ?

CRINA: Optsprezece.

CASTRIS: Cand ai o varsta asa de frumoasa !...

TOFANA: Si tu esti grozav de batran.

CASTRIS: Tocmai pentru ca nu sunt.

TOFANA: Atunci n-ai mtra sa faci morala.

CASTRIS: A ! Pesimismul asta... adica nu pesimism, scepticism... Ce generatie de femei ! Eu unul as inchide fetelor Universitatea !

TOFANA: Vrei sa spui ca femeia nu-i apta pentru cultura ?

CASTRIS: N-am zis-o niciodata, dar cultura le impietreste inima. Dovada mi-ai dat-o chiar acum. M-am apropiat de tine cu dragoste si tu m-ai indepartat cu asprime.

TOFANA: Te-am indepartat pentru ca nu eram singuri.

CASTRIS: Pacat ! Ai fi dovedit domnisoarei Crina ca viatae frumoasa, mai ales cand esti tanar.

TOFANA: Ai fi facut o necuviinta.

CASTRIS: Domnisoara Crina mi-ar fi iertat-o.

CRINA: Desigur, domnule Castris !

CASTRIS (*vesel*): ei, vezi !...

CRINA: De altminteri, dineauri nu m-am gandit la cele ce amspus. Ai avut toata dreptatea.

CASTRIS (*si mai vesel*): Vezi, Tofano ?!

CRINA: Nu-ti admit insa inchiderea Universitatii pentru noi, fetele. Nu e rau ca si noi sa ne castigam painea. Prin asta usuram truda viitorilor nostri tovarasi.

CASTRIS: Bravo, domnisoara ! ce dar vrei sa-ti fac ?

CRINA: Nici unul, domnule Castris.

CASTRIS: Nu. Asta nu se poate... Pe ziua de astazi sunt atat de fericit, incat vreau sa inveselesc si eu la randul meu pe cineva. Iarta-ma, Fano, etola asta o cumparasem pentru tine, dar...

TOFANA (*repede si din toata inima*): Nu te iert, dar te felicit !

CASTRIS: Atunci... (*Ii pune Crinei etola pe dupa gat.*) S-o porti sanatoasa !

CRINA (*rosie*): Domnule Castris !...

CASTRIS (*facand pe seriosul*): Te rog sa nu-mi faci pe mofturoasa, destul ca-ti permit sa-mi spui: domnule. Cand ai sti ce bine te prine, te-ar trece lacrimile de bucurie !

O duce cu sila la oglinda.

TOFANA (*surazand*): Primeste, Crino !

CASTRIS (*frecandu-si mainile cu bucurie*): Mai zi ceva, daca-ti da mana !

CRINA: Nu stiu daca pot s-o primesc.

CASTRIS: ma rog, vorba multa, saracia omului. Ne-am inteles, care va sa zica. Acum o rugaminte. Vreau sa vorbesc ceva cu Tofana... Dumneata ia-o inainte, incetisor; pana la Universitate tocmai bine te ajunge.

CRINA: Cu placere, domnule Castris.

CASTRIS: Asa, domnisoara, fara suparare. Nu sunt nepoliticos, ci egoist. Vreau deocamdata numai intre noi doi sa impartasesc o mare bucurie. Dupa curs vei veni cu Tofana si ne vei face placerea sa iei masa cu noi. Va fi un adevarat banchet... e cea mai frumoasa zi a mea. Lasa ! Nu te mai

uita asa curioasa la mine ! Iti va spune Fana la curs despre ce e vorba... Vom bea sampanie, domnisoara !

CRINA: La revedere, Fano... (*Incet:*) Si mai zi ca nu esti fericita. La revedere, la revedere, domnule Castris... Pe drum voi incerca sa ghicesc bucuria dumitale . (*De la usa:*) Vai !...

CASTRIS: Ce-i, domnisoara ?

CRINA: Am uitat sa-ti multumesc pentru...

CASTRIS: La masa, domnisoara, cand vom bea sampanie.

Crina iese.

SCENA 7

CASTRIS, TOFANA

CASTRIS (*frecandu-si mainile*): N-ai idee cat de multumit ma simt dupa ce fac un bine cuiva. Umbla pe vijelia asta cu gatul gol... Putea sa raceasca... Colac peste pupaza... Peste saracie, boala !... (*Rade.*) Parc-o zaresc cum se oglindeste in toate vitrinele, sa se vada cum ii sta... Nu-i vorba, se uita ea si asa... E fata doar... Acum insa... Psihologia lucrurilor noi... Ma stiu pe ine... Daca port o pereche de ghete noi, ma uit mereu la picioare... Tu nu spui nimic ?

TOFANA: Ca sa spun ?

CASTRIS: As vrea sa ma intrebi...

TOFANA: Ce sa te intreb ?

CASTRIS: Cum ce sa ma intrebi ? Dar bine, Fano, crezi ca de florile marului am gonit pe biata Crina ? ori crezi ca fac pe veselul numai ca sa-ti par ca sunt baiat de viata ?

TOFANA: N-am bagat de seama ca esti vesel.

CASTRIS: De ce ma intristezi ?... Vestea pe care iti voi da-o e atat de mare, incat i se cuvine o mai buna dispozitie sufleteasca.

TOFANA: Veste mare ?!

CASTRIS: Nici vorba aceasta nu te face cel putin curioasa ?

TOFANA: Nu.

CASTRIS (*cu imputare*): Fano...

TOFANA: Nu sunt curioasa, pentru ca o banuiesc... Matusa ta ti-a mai dat iar cateva sute de lei...

CASTRIS:O mie!...Dar stai, ca n-am ispravit...Tata...

TOFANA:E iar in Bucuresti... Placere mare stii ca nu-mi face... Antipatiile sunt reciproce, desi nu ne-am vazut macar la fata.

CASTRIS: Nu-i in Bucuresti, dar s-a induplecat...Bucura-te ! Vom fi si noi de-acum oameni ca toti oamenii.

Da s-o imbratiseze.

TOFANA (*respingandu-l*): Dar ce-am fost pana acum?

CASTRIS: Ei, cum ce-am fost? Societatea e societate... Isi are legile ei, si noi am fost in afara de ele.

TOFANA: Acum te pricep... **Domnul senator Castris catadicseste in sfarsit sa faca mezalianta cu familia Sbilt.**

CASTRIS: Da, ne vom casatori... Chiar dansul vrea sa ne cunune... Ne da si mosia pe seama noastra... Cu atat mai bine. Dau dracului Universitatea... Tot pamantul e mai sanatos! De acolo iese painea! O mananci de-a dreptul si n-o mai smulgi de la gura altuia!... Ce zici?

TOFANA: Da, ai spus cuvinte frumoase.

CASTRIS: In ce sens?

TOFANA: Desi n-au valoare literara, au o oarecare spontaneitate sufleteasca...

CASTRIS: Esti distrata, Tofano... Aici nu facem seminarii literare.

TOFANA: Fireste ca nu, dar vreau sa aman un raspuns!

CASTRIS: Mai e nevoie de un raspuns?

TOFANA (*da sa iasa*): La revedere, Castris.

CASTRIS: Unde te duci?

TOFANA: Stii bine, la universitate.

CASTRIS (*taindu-i calea*): Atunci, raspunde-mi.

TOFANA: **Tii sa-ti raspund chiar acum ca nu primesc?!**

CASTRIS (*uluit*): Ce?

TOFANA (*indulcind glasul*): ...Ori cel putin ca deocamdata nu ma ademeneste casatoria!

CASTRIS: Vorbesti serios?

TOFANA: Ca niciodata. (*Castris rade zgomotos.Tofana, enervata*:) Ti se pare propunerea atat de stralucita incat... (*Castris rade mereu*) **Esti infumurat si vreau sa te pedepsesc! Casatoria asta nu numai ca nu ma incanta, dar o detest!**

CASTRIS (*devenind serios*): Numai atat?

TOFANA: Mai razi putin si urmez si cu alte complimente... Imi pare bine ca ai revenit la realitate... La revedere.

CASTRIS: Cateva clipe, te rog.

TOFANA: Fie.

CASTRIS: Cu adevarat nu vrei sa fii sotia mea?

TOFANA: Ti-am mai spus-o.

CASTRIS: Iarta-am daca te intreb a doua oara... Iti promit ca nu voi rade. Vorbim serios.

TOFANA: Ei da, serios. Nu inteleg de ce te mira refuzul meu...

CASTRIS: Foarte logic. Nu vrei sa fii sotia mea si totusi ai primit o situatie inferioara, mai jignitoare chiar...

TOFANA: Iti raspund tot cu logica...

CASTRIS: As vrea s-o vad si pe asta .

TOFANA: Ca prietena nici o legatura trainica nu ma tine langa tine, pe cand altfel... (*Indulcind glasul.*) Ai tinut s-o stii! Eu una am vrut sa te crut... Dragul meu, n-am catusi de putin pofta sa ma jertfesc tie toata viata. E drept ca mi-ar veni in ajutor divortul, dar fiindca ai fost bun cu mine, nu vreau sa te fac de rasul lumii.

CASTRIS: Ti se ofera o partida mai stralucita?

TOFANA: Nu.

CASTRIS: Atunci?

TOFANA: Foarte lamurit. I-am spus-o de altminteri si Crinei... **Simt ca viata pe care o ducem impreuna nu e tot ce se poate oferi unui suflet ca al meu.**

CASTRIS: **Nimanui nu-i e dat sa se bucure de toate bucuriile vietii.**

TOFANA: Se poate... Am insa o datorie fata de mine insami... Sa incerc! Numai oamenii inculti sunt fatalisti... Pentru ei, de altfel, s-a scornit fatalitatea... Noi ceilalti insa avem chiar datoria sa invingem neputinta, caci asta-i in fond fatalitatea.

CASTRIS: Si ce vrei sa faci?

TOFANA: Ma iubesti, Castris?

CASTRIS: O stii prea bine, mult de tot!

TOFANA: Voi cauta sa-ti usurez, pe cat imi va fi in putinta, neplacerea despartirii noastre.

CASTRIS: **Despartire!...** Asa e... **Si cand se va intampla asta?**

TOFANA: **Nu stiu!... Timpul ma va povatui cand. Va depinde insa si de felul cum vei sti sa te obisnuiesti cu aceasta idee... Te-as ruga totusi sa ma ajuti si tu...** Ar fi pacat sa ne irosim viata chinuindu-ne...

CASTRIS: Bine, bine... Si pe urma ?...

TOFANA: Ce-ti pasa ?

CASTRIS: Ti-ai pus in gand ceva ?

TOFANA: Deocamdata ma gandesc numai la tine.

CASTRIS: La mine sa nu te gandesti... S-o stii... Acum spune-mi si mie in ce fel vezi o viata frumoasa ?

TOFANA: Deocamdata schimband-o.

CASTRIS: Bine... Pe ce te bizui ?

TOFANA: Vei vedea dupa ce voi schimba-o...

CASTRIS: Viata e grea... Ceea ce ti-am oferit eu nu vei gasi usor... Cu ce o sa traiesti, caci la urma urmei si o bucatica de paine e greu de castigat !

TOFANA (*rade silit*): Hotarat lucru, Sbilt e un mare cugetator... Tocmai astazi i-am aruncat si eu vorbele astea in fata si stii ce mi-a rspuns?... Fetito, pamantul e o pepiniera de nerozi !

CASTRIS (*ridicand putin glasul*): Si raspunsul acesta mi-l servesti si mie ?...

TOFANA: Da, ca sa-ti iasa din cap gandul ca atarn de tine.

CASTRIS (*amarat*): Frumos ! Multumesc ! Nici ca se putea un raspuns mai bun la bucuria mea de adineauri.

TOFANA: Bucuriile prea mari poarta in ele germenul deceptiei.

CASTRIS: Vesnic aforisme ! Universitatea ti-a mutilat sufletul ! Cand te-am cunoscut intaia oara...

TOFANA: Pe vremea aceea iesisem abia din „Azil", nu stiam ce-i viata. Traiam pentru ca traiam !

CASTRIS (*izbucnind indurerat*): O ! Dar e ingrozitor Tofano !... Traim impreuna de patru ani... Care va sa zica de patru ani te chinuiesc si eu n-am stiut nimica !... Ce sa raspund acum matusii mele ?... Am luptat atata vreme cu tatal meu, i-am biruit indaratnicia, si acum ?... Maine matusa te asteapta la dejun... Vrea sa te cunoasca... Acum ce-o sa-i spun ?

TOFANA: Spune-i si tu ca sunt bolnava...

CASTRIS: In sfarsit, o sa ma intrebe de nunta...

TOFANA: Raspunde-i ca suntem ocupati cu examenele... E o amanare logica... Sunt patru luni la mijloc...

CASTRIS: Nu, nu, Tofano ! Nu sunt un om care sa se dea invins ! Natura nu mi-a agatat zadarnic muschii astia pe scheletul meu ! Si-apoi, iarta-ma, dar tu treci printr-o criza de nervi...

TOFANA (*izbucnind*): Asadar, hidroterapie !

CASTRIS: La urma urmei, de ce nu ?... Te rog, nu te supara... Cred ca-mi dai voie si mie sa incerc sa lupt deci impotriva zapacelii tale sufletesti ! Da ! Zapaceala sufleteasca...

TOFANA: Cu alte cuvinte ma faci nebuna...

CASTRIS: Nu. Nebunia-i zapaceala mintala, nu sufleteasca.

TOFANA: Multumesc... Acum ma lasi sa ma duc la Universitate ?

CASTRIS: Daca vrei, te si conduc...

Se aude o bataie usoara, apoi Rudy intra deschizand incetisor usa. Rudy tine in mana o cutie de mandolina.

SCENA 8

TOFANA, RUDY, CASTRIS

RUDY (*cu oarecare sfiiciune*): Buna seara... Dumneavostra inchiriati odai mobilate ?

TOFANA: Nu, domnule, urcati-va la al doilea...

RUDY: Va multumesc...

Da sa iasa.

CASTRIS: Domnule... cred ca nu ma insel...

RUDY (*recunoscandu-l*): Si eu tot asa cred... (*Vesel:*) Sunt Rudy, precum tu esti Castris !

CASTRIS: Intocmai... (*Isi dau mainile.*) De neinchipuit. Te credeam mort ! Cum si ce fel pe aici ?

RUDY: M-am intors si eu in tara.

CASTRIS: Asa-i, ca tu plecasesi parca la Paris.

RUDY: Am colindat prin toata Europa afara de Rusia si Peninsula Scandinava... Apropo... Tu esti la tine acasa ori in vizita ?...

CASTRIS: Sotia mea... domnul Rudy, fostul meu coleg de banca in liceu, astazi probabil student, daca nu chiar doctor in drept.

RUDY: Doctor in drept ? (*Rade sincer.*) N-am asemenea vanitati... Sa ma credeti, doamna, ca singurul motiv pentru care am luptat sa-mi capat bacalaureatul a fost armata.

TOFANA: Cum asta ?

RUDY: De frica sa nu fac armata trei ani, in loc de unul... Ei ! Dar uitai de camera si mai ales de trasura... Inchipuiti-va ca umblu cu bagajul dupa mine. Nu stiti, e buna camera ?

TOFANA: Buna si ieftina.

RUDY: Atunci sunt ca si mutat. Mi-aduc bagajul sus si dau drumul trasurii. Economie de timp si bani... Imi dati voie...

Iese.

SCENA 9

CASTRIS, TOFANA

CASTRIS: Ce-ntamplare ciudata... Iata-ma-s pe cale de a reinnoi o prietenie veche... A venit la timp... Ma-nvioreaza oarecum... Dar tu nu te duci la Universitate ?...

TOFANA: Mai am vreme si apoi e nepoliticos sa plec tocmai acum. (*Cu interes:*) Ati fost buni prieteni ?

CASTRIS: Da, faceam nebuniile impreuna.

TOFANA: **E inteligent ?**

CASTRIS: Relativ. Pe cat era de prost la invatatura, pe atat era de iscusit afara din scoala.

TOFANA: Are o figura foarte delicata. **Nu-i cumva poet ?**

CASTRIS: Pe atunci il stiam prozator: facea scrisori de dragoste; nu frumoase, dar norocoase.

TOFANA (*si mai curioasa*): **E bogat ?**

CASTRIS: Ba-i chiar sarac, dar de familie buna, daca nu ma insel, e orfan... Acum, cu ce o fi calatorit prin Europa, nu stiu.

TOFANA: In afara de Rusia si de Peninsula Scandinava.

CASTRIS: Da. In afara de acestea.

Intra Rudy.

SCENA 10

ACEIASI, RUDY

RUDY: Mi-am asezat, pana una-alta, bagajul la usa dumneavoastra.

CASTRIS: De ce nu l-ai adus inauntru ? Scoate-ti paltonul.

Rudy se executa.

TOFANA: Esti bun sa-mi spui de ce n-ai fost prin Rusia si Peninsula Scandinava ?

RUDY: Cu placere. (*Vesel:*) In Rusia ma temeam de Siberia, iar in Peninsula Scandiva din pricina ca pe acolo femeile sunt prea culte. Cel putin asa se zice.

TOFANA: si nu-ti plac femeile culte ?

RUDY: Nu ca nu-mi plac, dar ma pun pe mine intr-o situatie foarte neplacuta... Nu prea mi-a placut cartea, asa ca nu pot sa stau de vorba cu danselе.

CASTRIS (*rade zgomotos*): Si cand ma gandesc ca sotia mea peste cateva luni e licentiata in litere si filozofie !

TOFANA (*suparata*): Esti lipsit de tact, Castris ! (*Lui Rudy:*) De ce nu stai jos, domnule Rudy ? Barbatul nu prea e delicat de felul sau.

CASTRIS: Asa e... ia loc, draga Rudy ! N-ai idee ce mare placere mi-ai facut cand te-am recunoscut.

RUDY: Sa stau... Dar sa-mi dati voie intai sa-mi vizitez proprietareasa.

CASTRIS: E de prisos sa te grabesti. La nevoie, gasesti la noi un pat destul de moale... Vrei o dulceata ? Tofano, fa chiar tu in persoana onorurile casei... De ! Un prieten...

TOFANA: Cu placere.

Iese.

SCENA 11

CASTRIS, RUDY

CASTRIS (*cu dragoste, luandu-i mana*): De cand esti sosit in Bucuresti ?

RUDY: Abia de alataieri.

CASTRIS: Cu ce gand ai venit ?

RUDY: Sa muncesc. Am la mine cateva scrisori de recomandatie.

CASTRIS: Pentru ce minister ?

RUDY: Pentru toate.

CASTRIS: Atunci esti bine inarmat.

RUDY: Dar birocratia nu-mi place. Vreau mai bine sa intru la o gazeta frantuzeasca.

CASTRIS: Esti la curent cu politica noastra ?

RUDY: Deocamdata as vrea sa redactez carnetul monden. Cu rochiile sunt mai la curent decat cu politica.

CASTRIS: Asadar, tot sentimental !

RUDY: Dar tu ce faci ?

CASTRIS: ispravesc dreptul chiar acum, in iunie.

RUDY: Si te-ai casatorit ?

CASTRIS (*cam incurcat*): Mda...

RUDY: Interesanta sotie, chiar frumoasa... Ai mare noroc ca esti tanar... Cinci mai multi decat ai ti-ar fi fost fatali !

CASTRIS (*razand*): Cum vad, vii inarmat cu numeroase si serioase cercetari !

RUDY: Rutina, draga prietene... Nu cred sa fi facut un savant mai multe experiente ca mine asupra aceluiasi subiect.

CASTRIS: Te cred !

RUDY: Si totusi am mai mult noroc decat experienta. E plicticos faptul acesta... Nu ca sunt orgolios, dar oricum, e jignitor... De altfel, m-am si intors in tara ca sa pun capat apucaturilor astea usoare... Prea m-a luat lumea la ochi... Vreau sa fiu si eu ceva mai considerat...

CASTRIS: Esti incantator, Rudy !... Ai venit sa te reabilitezi !

RUDY: Da, Castris, asta-i cuvantul...

Intra Tofana, e legata la cap. Aduce o tava cu dulceturi si le pune pe masa in dreptul lui Rudy.

SCENA 12

ACEIASI, TOFANA

TOFANA: In privinta dulcetii, te rog sa nu-mi faci nici un compliment. E cumparata.

RUDY: Nici un compliment, doamna. In fata intelectualelor tac ca un elev de saptesprezece ani !

Ia dulceata.

CASTRIS: Ce ?... Iar te doare capul ?

TOFANA: Precum vezi...

CASTRIS: De ce nu iei un piramidon ?

TOFANA: L-am ispravit.

CASTRIS: Sa trimitem atunci...

RUDY: Am eu ceva mai bun decat piramidonul.

Se duce la usa din funt si o deschide. Isi cauta in geamantan.

TOFANA (*lui Castris*): Daca esti bun, du-te pana la Universitate si ia note in locul meu... E o prelegere foarte importanta si n-as vrea s-o scap.

CASTRIS: Nu-i Crina acolo ?

TOFANA: Crina e in anul intai... Daca te-am rugat, du-te... Uf ! si capul, doamne, cum ma doare !... Acum abia pricep de ce am fost asa de rea cu tine !...

CASTRIS: Si ratacita, Tofano.

TOFANA: Poate si asta... Dar du-te, omule, odata !

CASTRIS (*vesel*): Alerg, Tofano, alerg... Mi-ai spus o vorba mare... Dar ce facem cu Rudy ?...

TOFANA **(*indiferenta*): N-are decat sa se urce la proprietareasa si sa se tocmeasca**.

RUDY (*revenind cu o bomboana invaluita in cositor*): poftim e o bomboana parfumata. Se ia si fara apa, pentru ca are un gust delicios !

TOFANA: Multumesc !

O mananca.

CASTRIS: Sunt nevoit, draga Rudy, Sa lipsesc un ceas de acasa. Nadajduiesc insa ca la intoarcere te voi gasi tot aici... Daca nu-ti place sa-ti pierzi timpul, repede-te sus pana la proprietareasa si intelege-te cu dansa... Oricum, nu pleca pana nu ma intorc... Daca Tofanei ii va trece capul, vom petrece, Rudy !... Vom bea pentru venirea ta in casa noastra si vom bea pentru... Las', ca-ti spun eu la intoarcere ! La revedere... (*Se opreste cu grija in pervazul usii.*) Esti sigur ca bomboana ta e mai buna decat piramidonul ?...

RUDY: E infailibila !
Castris iese.

SCENA 13

RUDY, TOFANA

TOFANA **(*privindu-l staruitor*):** Bomboana dumitale e placuta. Nu-mi ramane decat sa astept rezultatul.
RUDY (*plecand ochii*): Cinci minute, doamna, tocmai atat cat imi trebuie mie ca sa ma inteleg cu necunoscuta de sus.
TOFANA: Nu scapati in cinci minute... proprietareasa e foarte guraliva... (*Surazand:*) A fost pe vremuri frumoasa.
Rudy iese.

SCENA 14

TOFANA singura

TOFANA (*cum iese Rudy, isi scoate legatura de la cap si o zvarle pe masa. Aci gaseste cutia de mandolina. O priveste si apoi o deschide, scotand afara o mandolina mica, de gatul careia atarna o sumedenie de panglici de diferite culori. Curioasa, le cerceteaza si le numara surazand*): Saptesprezece !... Cine o mai fi si omuletul asta ?
Tocmai intra Rudy.

SCENA 15

TOFANA, RUDY

RUDY: N-am noroc. Proprietareasa nu-i acasa.
TOFANA (*punand mandolina la loc; jenata*): Iarta-ma c-am indraznit.
RUDY: Curios ! N-au trecut nici cele cinci minute oficiale ale bomboanei mele si durerea de cap v-a trecut.
TOFANA: De unde stii ?
RUDY: Ati luat legatura de la cap.
TOFANA: Da. Efectul a fost extraordinar.

RUDY: Foarte curios ! Pe cand urcam scarile la proprietareasa, mi-am adus aminte ca am gresit cutiuta si in loc de o bomboana medicinala v-am dat una obisnuita, de cofetarie... Se vede ca sugestia...

TOFANA (*tresarind, apoi cu ironie*): Sugestie ? Si anume ce fel de sugestie ?

RUDY: Vreti sa ma umiliti cu nestiinta mea ?

TOFANA (*reluand tonul prietenesc*): A, nu, domnule... Nu sunt pedanta si nici rea... Am glumit...

RUDY: Acum sunt sigur ca nu va mai doare capul... Sunteti mai mult decat buna.

TOFANA (*zambind*): M-am schimbat ?... N-o sa-ti par curiasa daca iti voi spune ca nu ma durut capul deloc ?

RUDY (*zambind*): Nu.

TOFANA (*tresarind*): Dovedeste-mi.

RUDY: Bomboana cu bucluc... Eu nu prea ma zapacesc cand e vorba de servit o doamna si apoi prea as fi fost uluit daca as fi luat o bomboniera drept o mititica cutioara de pilule... Deosebirea e prea batatoare la ochi.

TOFANA: Ei, si ?

RUDY: Am ghicit de la inceput ca nu va doare capul, dar ca voiati sa scapati atat de mina, cat si de Castris !...

TOFANA: Domnule atotstiitor, aici te inseli !...

RUDY: Doamna, tot ce se poate.

TOFANA: Intai de toate nu sunt doamna, cel putin in fata legilor.

RUDY: Scuzati, domnisoara...

TOFANA: Asa imi place mai mult... Domnisoara Tofana Sbilt.

RUDY: Sunteti germana ?

TOFANA (*surazand*): Ai uitat romaneste, domnule Rudy... Sbilt e un cuvant romanesc.

RUDY: Tot ce se poate... Sbilt ? Sbilt ! Si ce inseamna ?

TOFANA: Nu stii ? Nici nu-ti inchipui ? (*Rade zgomotos, apoi deodata serioasa:*) Iti va spune varul meu... Dar sa nu-l intrebi de fata cu mine... (*Repede:*) Stii sa canti la mandolina ?

RUDY: Putin de tot. Un singur cantec.

TOFANA: Asa ? Atunci e mai mult un raboj.

RUDY: Raboj ?

TOFANA: ...Da, un raboj... (*ia mandolina*) crestat gata... La fiecare crestatura cate o panglicuta de care se leaga, fireste, o amintire... (*Se uita la Rudy o vreme, apoi izbugneste nervoasa:*) Uf ! Nu cumva ai de gand sa-mi povestesti memoriile ?... Multumesc.

RUDY (*jenat, dar zambitor*): Nu, domnisoara.

TOFANA: Cred si eu. Oricum, iti dau voie sa canti... Unicul dumitale cantec... desigur, un cantec cu foarte multe nume proprii !... Multumesc !... (*Scutura mandolina, panglicile falfaie; razand silit:*) **Mandolina dumitale e tare caraghioasa...** Poftim, **parca-i o mahalagioaica inzorzonata.**

RUDY: **N-am inzorzonat-o eu.**

TOFANA: **Fireste ca nu dumneata... Amintirile !... Amintirile sunt ca umbrele: se tin dupa om si nu-l lasa in pace.** Poftim: **saptesprezece panglicute** ! Ce mai curcubeu pestrit !... **Ai putea sa-mi spui cine esti dumneata cu cele saptesprezece panglicute la mandolina, ca saptesprezece decoratii pe un frac ?**

RUDY: Un calator ce si-a pus in gand sa se opreasca in sfarsit.

TOFANA: **Un pierde-vara ce face pe toate femeile in toata firea sa-si goneasca barbatul cu dureri de cap...** Vai !

RUDY (*facand un pas spre Tofana*): Domnisoara...

TOFANA: Nu-i nevoie... Mi-a trecut... Est cam indraznet dupa cum vad. **Esti bun sa canti ceva ? Vreau sa vad daca ti-ai meritat decoratiile.**

RUDY: **Nu talentul muzical mi-a impodobit mandolina.**

TOFANA: Dar atunci cine esti ?... Si ce faci ?

RUDY: Mai bine zis, cine am fost... Cum sa va spun, domnisoara, ca sa nu va jignesc cumva ? Trecutul meu nu e tocmai glorios... E cam... Stati c-am gasit. Un prieten mi-a dedicat niste versuri, iar un altul mi-a facut muzica... Va voi recita poezia aceea cu acompaniament de mandolina... Ascultandu-l ma veti intelege ce om de nimic am fost... (*Ia mandolina.*) Acesta-i de altfel si unicul meu cantec...

TOFANA: Romantica recomandatie.

RUDY (*recita cu acompaniament*):

Cand lumea ma vede spre zori,
Grabit ca ma duc uneori,
Isi spune, la sigur, prosteste:
„Sarmanul baiat, cat munceste !”

Eu insa spre canpu-nflorit,
Pe campul cu boare stropit,
Alerg, sa culeg dragii mele
Buchele cu roua pe ele !

O scurta pauza si usa se deschide brusc si zgomotos. Intra Sbilt.

SCENA 16

ACEIASI, SBILT

SBILT (*sarcastic*): Bravo ! Bravo ! Nici ca se poate ceva mai fermecator. Si sa nu cresi in telepatie... Asta-i religia viitorului, fetito !

TOFANA: Esti necuviincios. De ce n-ai batut la usa ?

SBILT: N-am obicei sa bat la usa nimanui. Apoi muzica... mandolina... De !

TOFANA: Mai bine stateai la carciuma.

SBILT: Dar ti-am spus ca m-a adus telepatia.

TOFANA: Uite, varul meu, domnul Rudy... Are un fel de a se recomanda...

RUDY: Dimpotriva, mie mi se pare foarte original si imi face o deosebita placere cunostinta dumisale.

Ii intinde mana surazand.

SBILT (*acru*): Multumesc de compliment, dar asa mi-e obiceiul: nu dau mana cu un om, pana nu ma incredintez ca o merita...

RUDY (*retragandu-si mana*): Ma rog, fiecare avem dreptul sa credem ceea ce voim.

TOFANA (*suparata*): As ! E beat, si atata tot.

Trece la masa si cauta in poseta.

SBILT (*Tofanei*): Nu, fetito, eu ziua nu ma imbat, fiindca ziua betivii fac impresie proasta.

TOFANA (*enervata, ii intinde cativa lei*): Bine, bine... Tine... si pleaca... Haide ! Nu mai face pe miratul !... Iti cunosc eu tainele telepatiei tale.

SBILT (*ia banii cu mila si dispret*): Pe tine te mana instinctul, nu inteligenta... Iata de ce nu-ti raspund. Am lasat la carciuma o discutie mai interesanta. Ma duc s-o continui. (*Lui Rudy:*) Daca o sa mai vii pe aici, domnul meu, iti voi vorbi de cartea mea... Te pomenesti ca te fac... (*zambind sinistru*) ucenicul meu...

Iese.

SCENA 17

TOFANA, RUDY

TOFANA: Uf !... credeam ca nu mai pleaca !... **Am tras o frica pe care n-am mai incercat-o pana acum... Am crezut ca e Castris.**

RUDY: Nu va inteleg.

TOFANA: Esti viclean, domnule Rudy... Nu ma intelegi pentru ca nu vrei. Pentru ca, ce pretentii nesabuite, astepti marturisiri de la femei... Fireste !... De

ce le-ai mai face dumneata, daca ele te doresc !... **Spune drept, ti s-a mai intamplat ce ti se intampla ?**

Rudy tace.

TOFANA: Taci ?... E frumos din partea dumitale. Dar mai canta !

RUDY (*cam abatut*): Varul dumitale a cazut pe intaiul si ultimul cuplet.

TOFANA: Cantecul dumitale atunci, e cam scurt... **Dar rupe panglicile alea...** Sunt caraghioase si mai ales obraznice !... **Nici asta nu vrei ?... Ti-s dragi ? Dar spune si dumneata ceva.**

RUDY: **Ma gandesc daca n-ar fi bine sa ma duc iar sus, sa vad daca proprietareasa n-a venit**.

TOFANA (*rade silit*): Da ? Dumneata in clipa asta te mai gandesti ? Un om ca dumneata se mai gandeste ?

Inainteaza spre Rudy cativa pasi, apoi face un gest de cadere. Rudy se repede s-o sprijine. ***Tofana se agata de gatul lui Rudy si il saruta****.*

RUDY (*perplex*): Ce faci, domnisoara ?... Ce faci ?

CORTINA